

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0524U000384

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-11-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ворона Лариса Іванівна

2. Larisa I. Vorona

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9878-6547

Вид дисертації: доктор наук

Шифр наукової спеціальності: 13.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна педагогіка та історія педагогіки

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-11-2024

Спеціальність за освітою: Управління навчальними закладами

Місце роботи здобувача: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 29.053.03

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.01

Тема дисертації:

1. Науково-методологічні засади діяльності обласних закладів позашкільної освіти України в кінці XX – на початку XXI ст.

2. Scientific and methodological principles of activity of regional institutions of extra-curricular education of Ukraine at the end of the XX-th - at the beginning of the XXI st century

Реферат:

1. У роботі запропоновано нове розв'язання актуальної наукової проблеми науково-методичного забезпечення діяльності позашкільних закладів Полтавської, Сумської, Кіровоградської областей в період кінця XX – початку XXI ст., їх теоретико-методологічних засад; встановлено можливості використання прогресивних ідей вітчизняного та зарубіжного досвіду в сучасних умовах функціонування позашкільної освіти у всіх регіонах України. Виокремлено етапи інституційної еволюції системи позашкільної освіти в

досліджуваному періоді (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): 1991 – 2000 рр. – трансформаційний, пострадянський; 2000 – 2014 рр. – становлення та модернізації позашкільної освіти в незалежній Україні; 2014 рік до сьогодні – новітній, пов'язаний із процесами децентралізації влади в регіонах. Виявлено особливості функціонування й діяльності закладів позашкільної освіти Полтавської, Сумської, Кіровоградської областей як наукових, виховних, освітніх осередків розвитку позашкільної освіти та на їх прикладі виділено організаційні підходи до формування сучасної державної політики позашкільної освіти в регіонах України (державно-домінуючий, публічно-рівноцінний, муніципально-домінуючий, освітньо-інституційний). Розроблено кластерну модель модернізації системи позашкільної освіти у відповідності до сучасних вимог системи організаційної діяльності ЗПО в умовах розвитку територіальних громад, визначено сучасні тенденції та перспективи використання здобутків та кращого досвіду НПВ ПО України у сучасних умовах. У роботі визначено наукові уявлення щодо сутності понять «позашкільна освіта», «заклади позашкільної освіти», «національно-патріотичне виховання»; надано визначення науково-методологічних основ функціонування закладів позашкільної освіти на прикладі ряду областей; описано наукові підходи до імплементації зарубіжного досвіду в практичну діяльність вітчизняних закладів позашкільної освіти. До наукового обігу введено маловідомі педагогічному науковому загалу архівні статистичні дані, програмні матеріали діяльності органів місцевого самоврядування, матеріали щодо діяльності ЗПО Полтавської, Сумської, Кіровоградської областей, які забезпечують усебічне дослідження теорії і практики розвитку позашкільної освіти України другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Ключові слова: позашкільна освіта України, позашкільня, заклади позашкільної освіти, позашкільна педагогіка, вихованці закладу позашкільної освіти, методична робота, національно-патріотичне виховання, обласні заклади позашкільної освіти.

2. The work offers a new solution to the current scientific problem of the peculiarities of scientific and methodological support for the activities of extracurricular institutions of Poltava, Sumy, and Kirovohrad regions in the period of the late 20th - early 21st centuries. their theoretical and methodological foundations; the possibilities of using progressive ideas of domestic and foreign experience in the modern conditions of functioning of extracurricular education in all regions of Ukraine have been established. The stages of the institutional evolution of the out-of-school education system in the studied period (end of the 20th - beginning of the 21st century) are highlighted: 1991 - 2000 - transformational, post-Soviet; 2000 - 2014 - formation and modernization of extracurricular education in independent Ukraine; 2014 to the present is the most recent year, connected with the processes of decentralization of power in the regions. The peculiarities of the functioning and activity of after-school institutions of Poltava, Sumy, and Kirovohrad regions as scientific, educational, and educational centers of after-school development are revealed, and organizational approaches to the formation of modern state after-school policy in the regions of Ukraine are highlighted on their example (state-dominant, public-equal, municipal-dominant, educational and institutional). A cluster model of modernization of the out-of-school system was developed in accordance with the modern requirements of the system of organizational activity of out-of-school education institutions in the conditions of development of territorial communities, modern trends and prospects of using the achievements and best experience of national-patriotic education of out-of-school education of Ukraine in modern conditions were determined. Scientific ideas about the essence of the concepts "out-of-school education", "out-of-school education institutions", "national-patriotic education"; determination of the scientific and methodological foundations of the functioning of out-of-school education institutions on the example of a number of regions; scientific approaches to the implementation of foreign experience in the practical activities of domestic institutions of extracurricular education have gained further development. Archival statistical data, program materials of the activities of local self-government bodies, materials on the activities of after-school education institutions of the Poltava, Sumy, and Kirovohrad regions, which provide a comprehensive study of the theory and practice of the development of out-of-school education in Ukraine in the second half of the 20th and the beginning of the 21st centuries, have been introduced into the scientific circulation. Key words: after-school education of Ukraine, after-school, after-school education institutions, out-of-school pedagogy, pupils of an out-of-school education institution, methodical work, national-patriotic education, regional after-school education institutio.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0110U000751

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Ворона Л. І. Особливості діяльності обласних закладів позашкільної освіти України (Полтавська, Кіровоградська, Сумська області) : монографія. Київ : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк»», 2022. 335 с.
- 2. Ворона Л. Програмно-проектне стимулювання розвитку позашкільної освіти в регіоні (на прикладі Кіровоградської та Сумської областей). Сталий розвиток територій: виклики та можливості : монографія / О. Ю. Бобровська, Т. А. Крушельницька, Л. Л. Прокопенко; міжнародний центр досліджень, освіти та навчання. Талін, Естонія, 2021. 234 с. С. 139-149.
- 3. Ворона П. В., Ворона Л. І. Досвід застосування проектно-програмного підходу до формування регіональної освітньої політики областей. Трансформація трудових відносин та профспілкового руху у посткомуністичних країнах : монографія / М. І. Лахижа, Я. В. Качан, В. Б. Сухомлин; академія праці, соціальних відносин і туризму. Київ, 2023, 310 с., С. 198-265.
- 4. Ворона Л. І. Методичні рекомендації до написання науково-дослідницьких робіт фізико-математичного спрямування. Навчально-методичний посібник Київ : Видавничий дім АртЕк, 2018. 90 с.
- 5. Ворона Л. І. Основи педагогічної майстерності. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий дім АртЕк, 2021. 151 с.
- 6. Ворона Л. І. Моніторинг якості позашкільної освіти – спосіб удосконалення освітнього процесу закладу. Інноваційна педагогіка. Збірник наукових праць Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. 2020. №24. С. 25–30. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/24-1.4> (http://innovpedagogy.od.ua/archives/2020/24/part_1/6.pdf).
- 7. Ворона Л. І. Мультидисциплінарні особливості реалізації державної політики розвитку позашкільної на регіональному рівні. Наукові записки Малої академії наук України. 2021. № 21-22. С. 33 – 41. DOI: doi.org/10.51707/2618-0529-2021-21_22-04 (<http://surl.li/aocuma>).
- 8. Ворона Л. І. Нормативно-правове забезпечення розвитку позашкільної освіти в Україні. Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Педагогічні науки. 2020. № 2 (35). С.11–17. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2020-2-01> (<http://surl.li/jwyrdk>).
- 9. Ворона Л. І. Особливості організації освітнього процесу в закладах Малої академії наук. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. 2020. Серія 5. С. 46–51. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.77.10> (<http://surl.li/iyexqn>).
- 10. Ворона Л. І. Особливості періодизації розвитку позашкільної в незалежній Україні (кінець XX – початок XXI ст.) Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2023 № 58. С. 251–255. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-1-39> (http://www.apfn-journal.in.ua/archive/58_2022/part_1/39.pdf).
- 11. Ворона Л. І. Позашкільна освіта Полтавщини в системі освітнього простору регіону. Імідж сучасного педагога. 2020. № 1(190). С. 65–70. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-1\(190\)-65-69](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-1(190)-65-69) (<http://surl.li/snpsgb>).

- 12. Ворона Л. І. Правові аспекти національно-патріотичного виховання в закладах позашкільної освіти. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. № 31. С. 84 – 92. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/31.214086> (http://www.aphn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_3/15.pdf).
- 13. Ворона Л. І. Розвиток позашкільної освіти в регіоні: програмно-проектний підхід (Досвід Кіровоградської області). Збірник наукових праць Уманського державного університету. 2020. Вип. 2, ч. 2., С.42–49. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2020.216202> (<http://surl.li/vdhjpu>).
- 14. Ворона Л. І. Розвиток позашкільної освіти в Україні: огляд наукових джерел. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Збірник наукових праць Класичного приватного університету 2020. №71. С. 102–107. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.73-1.3> (<http://surl.li/nclkgc>).
- 15. Ворона Л. І. Система пошуку обдарованих дітей для Полтавського територіального відділення МАН України. Педагогічний альманах Херсонської академії неперервної освіти. 2017. Вип. 36. С. 24–29. (<http://surl.li/yuupmn>).
- 16. Ворона Л. І. Актуальні аспекти позашкільної освіти: зарубіжний досвід. Вісник Запорізького національного університету: збірник наукових праць. Педагогічні науки. 2020. № 3 (36). Ч. I. С. 13–19. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2020-3-1-02> (<http://surl.li/azemcv>).
- 17. Ворона Л. І. Територіальна та інституційна основа системи позашкільної освіти в Україні (загальнодержавний рівень). Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2021 №37. С. 226–232. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/37-1-35> (http://www.aphn-journal.in.ua/archive/37_2021/part_1/37.pdf).
- 18. Ворона Л. І. Щодо інструментів реалізація державної освітньої політики розвитку позашкільля в регіоні: програмно-проектний підхід (досвід Сумської області). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Збірник наукових праць Класичного приватного університету. 2020. № 71. С. 102–107. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.71-1.17> (<http://surl.li/kvquny>).
- 19. Ворона П. В., Ворона Л. І. Посттравматичний синдром викликаний зоною АТО та особливості його подолання: педагогіко-психологічні аспекти. Імідж сучасного педагога. 2016. Випуск 9 (168). С.49– 53.
- 20. Ворона Л. І. Вплив органів місцевого самоврядування Полтавщини на розвиток позашкільної освіти в області: проектно-програмний підхід. Нова педагогічна думка. Науково-методичний журнал. 2020. № 3(103). С. 159–163. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2020-103-3-163-166> (<http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/237>).
- 21. Ворона Л. І. Генеза управлінського впливу на становлення позашкільля в часи незалежності України (кінець XX – початок XXI ст.). Освіта та педагогічна наука. 2022. № 3 (181). С. 80–89. DOI: 10.12958/2227-2747-2022-3(181)-80-89 (<http://surl.li/aleqhz>).
- 22. Ворона Л. І. Гурток як основна форма організації освітнього процесу в позашкільній освіті. Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Педагогічні науки. 2021. № 1 (37). Ч. I. С. 9-15. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-1-01> <http://surl.li/wdesuh>.
- 23. Ворона Л. І. Дистанційне навчання в закладах позашкільної освіти. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка» / ред. кол. М. Чепіль. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск 12(44). С. 30–36. DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.12/44.4> (<http://surl.li/yukmbn>).
- 24. Ворона Л. І. Діяльність Кіровоградських обласних закладів позашкільної освіти. Український педагогічний журнал. 2021. № 3 С. 123–130. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-3-123-130> (<http://surl.li/sruqdd>).
- 25. Ворона Л. І. Досвід використання проектно-програмного підходу в реалізації державної політики національно-патріотичного виховання дітей та молоді (Полтавщина). Актуальні питання гуманітарних

наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. №30. С. 281–289. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/30.212521> (<http://surl.li/znpfjv>).

- 26. Ворона Л. І. Механізми адаптивного управління методичною роботою педагогів закладів позашкільної освіти. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020 № 34. С. 194–199. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-2-29> (http://www.aphn-journal.in.ua/archive/34_2020/part_2/31.pdf).

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПВ:

Виконання

Науково-методологічні засади діяльності обласних закладів позашкільної освіти України

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U004309

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Курило Віталій Семенович
2. Vitaly S. Kurylo

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2471-3358

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пустовіт Григорій Петрович

2. Hryhoriy P. Pustovit

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7754-0249

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сущенко Тетяна Іванівна

2. Tetyana I. Sushchenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Класичний приватний університет

Код за ЄДРПОУ: 19278502

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 70-б, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ваховський Леонід Цезаревич

2. Leonid T. Vakhovsky

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4163-2453

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Цебрій Ірина Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Цебрій Ірина Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Мордовцева Наталія Валеріївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна